

152

СТА-9

У НОВОМЕ САДУ У СУБОТУ 3. ФЕБРУАРА 1873.

ГОДИНА II.

ПОЗОРИШТЕ

БРОЈ 16.

ИЗЛАЗИ ЧЕТИРИ ПУТА НА НЕДЕЉУ НА ПО ТАВАКА. — ОТОКИ ЗА НОВИ САД 40, А НА СТРАНУ 60 НОВ. МЕСЕЧНО. — ЗА ОГЛАС
ОД САД ОДА НО ОДИН ДИНАР ДАВАЊЕ ОДНОДОГДА ЈЕДНЕ ВРЕТИ 3 НОВ. И 30 ЗА ЖИГОВАКИ ПУТОЖИЦА ДО ГОТОВИНИ.

ИЗБИРАЧИЦА.

ШАЉИВА ИГРА У З ЧИНА С ПЕВАЊЕМ ОД К. ТРИФКОВИЋА (Наставак.)

Малчика. Шта велиш Савета? Ја бих се чисто оплацила, но ал' одмах бемо видити. (Узме писмо. — Јован оде) Господину Соколовићу.
Соколовић. Мени!
Малчика. Да, отац, и ако немате ништа противно, ја ћу га отворити. (Учини) Потписан је Бранко.

Савета (за себе) Бранко?

Малчика. А гласи: „Поштовани господине! Ђубазност и доброта, којим ме је ваша мила породица увек предусретала, охрабрила је у мени мисао, да би могао цео живот свој у њеном пријатном кругу провести. С тога се уснујем понудити вам се за зета, молећи за руку ваше миле брке Малчике. Долазим по одговор за један сахранат.“

Соколовић. Трећи просилац!

Јеца. Но, Савета, — јесам ли погодила?

Савета. Јеси, са свим си погодила! Као да си знала!

Малчика. Ти си се збунила!

Савета. Збунила? Зар сам ја збуњена?.. Ти се вараш, драга Малчика, ја нисам ни најмање збуњена, ни најмање!

Малчика. што му драго! Доста, да имам три просионаца, могу брати по вољи!

Савета. Зар ћеш ти тек да бираш?

Малчика. А за што не? Између тројице може се брати.

Савета. Али ја сам мислила, да твоје срце само за једним може куцати, и онда је избор свршен!

Малчика. А ако моје срце не куца ни за једним? Савета. Онда не треба ни да бираш!

Малчика. Ти се шалиш! Ја ћу да бираш, да се промислим, и онако ми не бе утешниједан!

Соколовић. Драго дете моје, кад би мене послушала, ја бих световао, да пођеш за Штанцију — он је богат!

Малчика. Не спада у интелигенцију!

Савета. А ти узми Бранка! Он је журналист!

Малчика. Он ми је сиромах, понда је и озбиљан!

Јеца. А ти узми Тошицу, он је увек расположен!

Малчика. Сувише је луцласт!

Соколовић. Ал' ови људи чекају одговора!

Малчика. Пека чекају! Шта је мени брига!.. Ако чекају, чекају за мном! Разумете ли?.. За мном! (Оде)

Соколовић. Али, драго дете, ако ме усниште!

Јеца. Да, ако ме усниште, шта ћу да одговорим? (Оде)

Савета. (Опазивши да је сама) Дакле је свршен! Свршен за навек!.. Он ме више не воли!

Милица, Савета, за тим Тошица.

Милица (с врате) Добро јутро, драга Савета!

Јеси ли ми се надала? Је ли да ниси! Но кад ти кажем за што сам дошла, одма ћеш увидити да сам... Али шта је теби, ти си тако снуждена?

Савета. Снуждена? Зар ја изгледам снуждена?

Милица. Да како! О, ја то одмах познам, а могу си и представити и због чега! За цело због Малчице! Ни је ли тако?

Савета. Није! Већ када ме нешто глава боли!

Милица. Хм! Боли те глава, баш као мене јуче! Већ ми се разумемо, ми девојке! Нас, гадгод нам штогод нијет по воли, одмах глава заболи!

Савета. Али, Милице —

Милица. Џути, Џути! Бадава ћеш се изговарати! Ја судим по тебе, а то је најбољи начин, да и другога пресудим. Видиш, и мене је јуче болела глава, то јест: чинила сам се, да ме боли, премда ти Боже знаш, да сам била здрава здравицата, изузимајући малога несташка, који је јако оболео.

Савета. Не сташка?

Милица. Да, овога овде! (Показује на срце). За што да пријем од тебе? Ниси ли ти моја најбоља другарица? Понда у данашње време, драга моја, не треба тако што ни крити, јер ти мушки

тако су ти залупани, да и не примете, кад се когод интересира за њих.

Савета. Ја те не разумем!

Милица. Добро ти мене разумеш! Ах, само да ме и он тако разуме!

Савета. Он! Ко то?

Милица. Боже мој, како си данас несносна! Ко други него Штанцика! Да, драга Савета, ја га волим, искрено га волим, него он као да се слабо осврће на мене.

Савета (за себе) Сирота девојка!

Милица. И јуче није ни гледао на мене, цело се веће разговарао са Малчиком. То ме је јако снуждило!

Савета (за себе) А тек да зна да Малчику проси!

Милица. Али данас, данас сам се разведрила. Имам ли ја право, да се срдим на њега, кад он и не зна да га ја волим? Или је зар то начин да дозна моју љубав, да ђутим и уздишем? Но, — од сада друкчије!.. Бићу весела... Шалићу се, титрабу се синиме. То мушки воле, па сам сигурна, да ће ме заволети!

(Настави се.)

РАЗЛИКА ИЗМЕЂУ ФРАНЦУСКЕ И НЕМАЧКЕ ПОЗОРНИЦЕ.

Неки Немац, који се дуже времена у Паризу бавио, пишући о тамошњем позоришту упоређује исто са немачким, парвели, како има врло мало немачких позорница, на којима се налази заједничке складне игре, тако зване „ансанбл.“ Ретко је наћи у немачких глумаца прави и течан конверзациони тон; много чешће, вели, налази се у њих декламација, неприродност и комедијашко понашање. А то долази по најпре отуда, што немачки глумац само на то мисли, како да се он прослави, и што се немачка публика још једнако лакше даје занети шупљим патосом, него ли простом и природном игром. А други узорок тим незгодама су поглавито немачки редитељи. То су понајвише стари глумци, који су по шаблони извећбани, у којих има научног образовања, али који поред свега тога, што се тиче друштвене угlaђености, не могу се надметати са Французима. Чисто би рекао човек, као да је немачким редитељима цео живот и понашање отменог свега по све непознат. Да наведемо само нешто примера ради. Тако је на немачким позорницама још једнако обичај, да се,

аго и најмршија особа улази на позорницу, свакда оба крила од врата разјане; а у којој је куби то обичај, и је ли то могуће, када знамо да је друго крило од врата горе и доле захваћено? Резе на вратима нема, него изгледа, као да неке невидљиве чаробне руке отварају врата глумцу када улази. Шта више, на добро уређеним великим позорницама постоји још и та грудна глупост, да иза врата стоје понаштане особе, које дугачким гвозденим шипкама врата отварају, као да глумци не смеју сами отворити врата, као и скаки други поштен човек кад улази у собу.

Исто тако нема смисла, кад се на свакој собној декорацији и са леве и с десне стране налазе прозори а таји до њих побочна врата. Нико не помишља, да кућа, тако назидана, не би могла служити на част архитекту, јер ставка би кућа с поља морала имати сијасет зачкољица, кутова и изпупчина, што би врло ружно изгледало.

Глумци на немачкој позорници још непрестано међу столице пред шаптонацију, ретко

седају на њих тамо, где се исте налазе, већ их повлаче на позорници тамо и амо, а то све никад не бива у животу.

Даље је у њих обичај, да мушки и женске читаве посетне сцене стојећки отпрањавају; а знамо да ће свака домаћица обично понудити госте да седну. А што најпосле глумци у улогама, у којима треба да се дуре, или у опште кад треба да покажу узбуђеност, најрадије окрену леђа онима с којима играју, и место да дотичне речи на ове управе, а они их у какав буџак издекламују: — све су то рђаве навике, које су још једнако остале на немачким позорницама под именом „стила“.

Од свега тога нема код Француза више ништа. Тамошњи управитељи и редитељи познају свет, и своју пажњу обраћају поглавито на то, да све верно онако прикажу као што је у животу. Кад би ко при проби покушао, да немачке глумце забије у такав ансамбл, тај би врло често нашао на грдни отпор, и то нарочито код незнантијих глумца, који су обично најсујетнији и најуображенији. „Ја сам пак“ — вели исти Немац — био у Паризу на пробама у позоришту: „Theâtre français“, и видео сам, како управитељ или редитељ, који сам има преглед над целином, прве и праве уметнике потпуно обучава и упућује,

тамо се непрестано толико поправља, понавља, мења, у кратко, дотле се учи и дотерује, докле год како целина, тако и поједини делови не испадну као треба, а све то чини се тако неуморно, да би наш глумац пао у очајање, ако не би у један сахват могао доспети, до „своје чорбе.“ Француске глумице никад не ће доћи на пробу у ортачу и колчаку, што им у свима покретима смета, као што то још бива по немачким позорницама; глумци не оставе шешира на глави и не играју наоружани штаповима и гашњацима. Ни на једној проби не фале потребне ствари и све друго што глумцима треба, ако ходе, да се тако ређи уживе у своју улогу, у приказивање, у сцену и у околину, и у целину и све појединости, те да би тек онда са потпуном сигурношћу што ваљано могли приказати. Али за то прва представа у Паризу испада тако глатко и сигурно да природна истина и огруглина целе игре тим лакше доведе публику у нужно расположење, да своје признање изрази. У Немачкој прве представе не испадну ни из далека тако сигурно и тако варљиво; ретко да се не-услјена природност може да покаже, јер нити начин, нити довољан број проба није кадар, да даде глумцу нужну сигурност и зрелост, којом има да реши своју нову задачу.“ Ф.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Сађурица и шубара) у недељу 28. јануара. Овај којад ма колико га гледали, увек ће нас занимати, јер је пропен из народног живота, а зачипљен досетком и хумором, песмом и пјесом. Песник је њиме подигао себи сталак споменик на глумцима. Што се игре тиче: Недељковић, као Пантелија, није досчитао свуда прототипа ове улоге, али за први пут био је добар. Соколовић беше одличан приказивач арсенијев; он се одликовао живим гестом и опет с мером у свему. Нови глумац Петровић, као Милош, пријатлијо нас је изненадио. Он има леп орган, прилично вештине, није без дара и добре воље. У неким моментима подсећао нас на Ружића у млађе доба. Солга (Зорић) бејаше изврстан, онаки каквог је писац замислио. Своме позиву одговоришиште веома добро Милка (Хаџићева) па за тим Милева (Маринковићева), паредник (Суботић), брица (Рашчић), Митар (Станчић) фрајла (Поповићева), штупер (Божовић) и Гавра (Пешић). Пандур (Степић) мотао је бити бољи. Жао нам је што морамо Букића као келнера, опоменути, нека не заборавља, да је позориште у нас храм уметности, те нека не екстремиши у својој улози.

којекакве будалитете, изазвајући и друге на враћање, а сабљањавајући публику, која не узива у никакој комади, vulgo комадијашењу, где му није места. Б.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

* (Ред позоришних представа за месец фебруар.) У петак 2. фебруара: „Максим Црнојевић“. — У суботу 3. фебруара: „Париски кочијаш.“ — У уторак 6. фебруара: „Женски рат“. — У четвртак 8. фебруара: „Она је луда“. — У недељу 11. фебруара: „Вампир и чизмар“. — У уторак 13. фебруара први пут: „Сеоска простота.“ — У четвртак 15. фебруара: „Избирачица.“ — У недељу 23. фебруара: „Смрт Стевана Дечанског“. — У уторак 20. фебруара први пут: „Ловуска сиротица“ — У четвртак 22. фебруара: „Француско-пруски рат.“ — „Лек од пунице.“ — У суботу 24. фебруара: „Разбојници“. — У петак 26. фебруара: „Гражи се власница“ — у среду 28. фебруара: „Роман сиромашног младића. Замена: „Тамница“ — „Дона Дијана.“ — „Ни бригеша.“ — „Јелва.“

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

25. ПРЕДСТАВА

Спектакл у новом саду у суботу 3. фебруара 1873. године, у премијерном издању, по француском оригиналу преведену и адаптирану у српски језик, од стране Ј. Хајмана, о немачког преводиоца Ј. Маринговића.

Маријски љочијам

Позоришна игра у 5 чина, по француском оригиналу преведена и адаптирана у српски језик, од стране Ј. Хајмана, о немачког преводиоца Ј. Маринговића.

Спектакл у новом саду у суботу 3. фебруара 1873. године, у премијерном издању, по француском оригиналу преведену и адаптирану у српски језик, од стране Ј. Хајмана, о немачког преводиоца Ј. Маринговића.

ОСОБЕ У ПРВОМ И ДРУГОМ ЧИНУ.

Клод Тибо
Мадлена, жена му
Марија, дете им
Пијер, чизмар и звонар
Роже
Странац

Збива се у Савоји 1795. године.

ОСОБЕ У ТРЕЋЕМ, ЧЕТВРТОМ И ПЕТОМ ЧИНУ.

Гроф Дарецо	Нелени.
Грофица, жена му	Ј. Маринговићка.
Марија, ћео јој	Л. Хаџићева.
Роже, пуковник	Марковић.
Клод	Нелени.
Пијер	Ралић.
Марсель	Станчић.
Франсоа, послужитељ	Степић.
Жан, послужитељ пуковника	Бунић.

Збива се у Паризу 1809. године.

Г. Ђ. ПЕЛЕШ, члан народног позоришта у Београду као гост.

У уторак 6. фебруара: „ЖЕНСКИ РАТ“. Шаљива игра у 3 чина, од Скриба, с немачког превео Л. Телечки.

Од „Зборника позоришних дела“ изашло је досад пет свезака. У првој је свесци „Школски надзорник“, у другој „Шаран“, у трећој „Честитам“, и „Француско-пруски рат“, а у четвртој „Краљева сеја“, а у петој „Максим Црнојевић“. Прве две свеске стоје 20 новч., трећа 30 новч., четврта 50 новч. а пета 40 н. а. вр.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.